

Kroonika

Akadeemilises Rahvaluule Seltsis

26. septembri koosolek oli pühendatud Jakob Hurdale, kelle sünnist möödus suvel 180 aastat. Hurda-aegsest Eestist kõnelesid Katre Kikas Eesti Kirjandusmuuseumi folkloristika osakonnast (Moderniseerumine ja/kui valikud. Vaade 19. sajandi lõpukümneni rahvaluulekogujate modernsuskoogemustele) ja Indrek Jääts Eesti Rahva Muuseumist (Miks meil ei ole lõunaeesti rahvust?). Mari-Ann Remmel esitles Aada Aasa jutte ja pajatusi koondavat väljaannet “Igal asjal on kaks otsa – akats ja lõpets. Lugusid Kõrbja kandist” (EKM Teaduskirjastus ja MTÜ Eesti Kohapärimuse Keskus).

31. oktoobril esinesid seltsi 16. sügiskonverentsil “Vaikimisest välitööde kontekstis” Pille Kippar Tallinna Ülikoolist (Ära päri – saad ruttu vanaks! Peredes kõigest ei räägitud), Taavi Koppel Harjumaa Muuseumist (100 aastat armastust: mälestuste kogumise võistlus Harjumaa Muuseumis), Tartu Ülikoolist Daniel Rygovskiy (Eschatology and Conspiracy Theories in Fieldwork Encounters), Ilya Magin (Echo of silence or contiguous transmission: a ballad retold by a neighbour), Kikee D. Bhutia (Who is telling the story? The relationship between the story and the teller) ja Elo-Hanna Seljamaa (“Milline oleks elu ilma meesteta?” Tähelepanekuid Kihnu turundamisest), Eesti Kirjandusmuuseumist Mari-Ann Remmel (Vaiksed kohad), Mare Kõiva (Dialogid Nepaalis), Anu Korb (Valged laigud Siberi eestlaste pärimusekogus) ja Andreas Kalkun (Petserimaa pimetähnid. Vanavene rahvalaule ja slaavi mütoloogiat). ERA trepigaleriis avati Ulvi Hallikmäe näitus “Nahka pandud mõtted”. Konverentsil esitleti Ingrid Rütli väljaannet “Virumaa laule ja lugusid” (Mis on jäänud jälgedesse IV) ning Mare Kõiva koostatud raamatuid “Eesti loitsud I. Arstimissõnad” (Monumenta Estoniae Antiquae VI) ja “Eesti õpilaste lemmikloomalood”.

28. novembri koosolekul tähistati Tartu Ülikoolis folkloristika eriala õpetamise sajan-dat aastapäeva. Tiiu Jaago pidas ettekande Jaan Jõgeverist, kes oli aastatel 1909–1911 eesti keele lektor. Ettekanne “Kümme aastat enne algust. Jaan Jõgeveri rahvaluuleloengud keiserlikus Tartu Ülikoolis” tutvustas Jõgeveri loengukonspekte ja rahvaluule käsitlusi neis. Meeri Ott tutvustas ettekandes “Muinasjuttude meeldejätmisest psühholoogia vaatepunktist” eksperimenti, mille käigus ta kordas W. Andersoni katset muinasjutu reprodutseerimisest. Ave Goršič pidas lühiettekande “Mälestused ülikoolist”, milles ta meenutas tudengipärimuse kogumist (1994–1995) ja seiku õppetooli ajaloost.

Kärri Toomeos-Orglaan

Eesti Rahvaluule Arhiivis

29. juunil viis Mari-Ann Remmel Värskas Seto Folgil läbi õpitoa “Kuidas koguda kohapärimust. Setomaa näitel”.

17. juunist kuni 31. augustini eksponeeriti üle-eestilise väliseesti näituste festivali raames Tartu Oskar Lutsu nimelise Linnaraamatukogu Annelinna harukogus Eesti Kirjandusmuuseumi ja Eesti Kunstiakadeemia ühistööna valminud näitust “Siberi eestlased” (koostajad Anu Korb ja Kadri Viires).

2. juulil tegid Risto Järv ja Mari Sarv koos Piret Pääriga (Rahvakultuuri keskus) välitööintervjuu Pilstvere hooldekodus.

8. juulist 12. juulini Hollandis Utrechti ülikoolis toimunud digitaalhumanitaaria maailmaorganisatsiooni (ADHO) aastakonverentsil korraldas Mari Sarv koos hollandi rahvaluuleteadlase Theo Mederiga digitaalfolkloristika alase ettekandesessiooni (*Digital Folkloristics: Approaching Variation And Stability In Folklore With Computational Methods*), kus pidas ise ka ettekande stilomeetria meetodi kasutatavusest folkloorse varieeruvuse uurimisel (*Potential of Stylometry in Studying Folkloric Variation: Content, Style, Language*), Risto Järv pidas ettekande eesti loomamuinasjuttude tegelasvõrgustikust (*The Network of Characters in Estonian Animal Tales*). Ettekandesessioonil esinesid lisaks eelmainitutele veel hollandi rahvamuusika uurijad Berit Janssen ja Peter van Kranenburg ning soome folklorist Kati Kallio koos andmeteadlase Eetu Mäkeläga.

12. juulil esines Mari-Ann Remmel Kinksi külas karusepäeva tähistamisel ettekandega Hanila ja Lihula kihelkonna looduslikest pühapaikadest.

14. juulil pidasid Mari-Ann Remmel ja Lona Päll Läänemaal Kinksi külaplatsil karusepäeva tähistamise raames ettekanded Karuse kihelkonna pühapaikadest ja tutvustasid kohalikele 2019. aasta jooksul Muinsuskaitseametile tehtavat pühapaikade inventuuri.

16. juulil pidas Janika Oras Rahvusvahelise Traditsioonilise Muusika Nõukogu (ICTM) maailmakongressil Bangkokis ettekande “Etnomusikoloog pärandipoliitika, muusikalise eripära ja individuaalse loovuse vahel. Seto laulutraditsiooni näitel” (*An Ethnomusicologist amidst Heritage Politics, Musical Diversity and Individual Creativity: The Case of the Seto Singing Tradition*).

21.–28. juulini õpetasid Taive Särg ja Janika Oras Leedus, Kaunase lähedal Antalkiais rahvalaulude koolitusel “Traditional Singing Course I. Baltics” läänemeresoomlaste rahvalaule. Nad korraldasid kokku 11 õpituba ja kontserdi. Taive Särg tutvustas loengus eesti rahvamuusikat läbi aegade (*Estonian folk music from onomatopoeia to organ*) ja osales läänemeresoome laulude rühmaga lõppkontserdil Antanas ja Jonas Juška Rahvakultuuri Muuseumis.

22. juulil mälestati Tartus Raadi kalmistul Jakob Hurda hauaplatsil 180. sünniaastapäeval Jakob Hurta. Ettekannetega esinesid Eesti Rahva Muuseumi teadur Indrek Jääts ning Risto Järv.

26. juulil valmistas Janika Oras ette ja viis läbi ühe Viljandi pärimusmuusika festivali pulmalaulude teemalise regilaulupesa. Mari Sarv kirjutas ansambli Väike Hellero osaluskontserdi “Regilaulu lugu” jaoks selgitavad tekstid ning kandis need ka ette; laulud õpetas Janika Oras.

27. juulil anti Janika Orasele Jakob Hurda sünnikodus Himmastes üle Jakob Hurda rahvuskultuuri auhind 2019. Auhinda annab välja Jakob Hurda nimeline Põlva Rahvahariduse Selts.

31. juulist 2. augustini õpetas Janika Oras Lummo Kati laululaagris Nedsaja külas seto mitmehäälsel laulu ja salvestas ka jutuõhtu Värska Leiko leelokoori pikaagekse juhi Veera Hirsikuga. Andreas Kalkun õpetas samas laagris seto meestelaulu.

Juulist novembrini tegid Lona Päll, Jüri Metssalu, Mari-Ann Rimmel ja Valdo Valper välitöid ajaloolise Läänemaa looduslikes pühapaikades.

3. augustil tutvustasid Valdo Valper ja Kristel Kivari Haeska külas Tånava talus Martna kihelkonna looduslike pühapaikade teabepäeval pühapaikade uuringut, teabepäeval osalejatelt koguti ühtlasi pärimust ja kontaktandmeid.

4. augustil kõneles Jüri Metssalu Mõisamaa ökokeskuse festivalil "Elu5" Mõisamaa ja ümbruse looduslikest pühakohtadest pärimuses ja tänases tunnetuses. Seejärel toimus Jüri Metssalu juhtimisel matk Mõisamaa hiiekohta.

9. augustil intervjueris Jüri Metssalu Hageri kihelkonnas Muusika külas staažikat vallavanemat Enn Karu, salvestades ta mälestusi, külalugusid ja kohapärimust.

9. ja 10. augustil Paide Vallimäel toimunud arvamusefestivali teadusalal korraldas Mari Sarv koos Aija Sakovaga Eesti Kultuuriloolisest Arhiivist arutelu "Sidus Eesti: teadlase roll ja vastutus", kus osalesid ka kunstiteadlane Krista Kodres, Eest Teaduste Akadeemia president Tarmo Soomere ja Eesti Teadusagentuuri juht Andres Koppel. Arutleti selle üle, mil määral peaksid teadlased oma uurimistöö eesmärgina nägema Eesti ühiskonna toetamist ja kuidas motiveerida teadlasi panustama ühiskonna sidususe loomisse.

17. augustil kõneles Mall Hiiemäe Alutaguse rahvusparkis Eesti looduse päeval Alutaguse metsamaastiku ajaloolisest rollist eluviisi ja loodustunnetuse kujundajana. Päeva korraldajajaks olid Eesti Looduskaitse Selts, Keskkonnaministeerium ja Looduse Omnibuss.

18. augustil tutvustas Janika Oras Seto mitmehäälsel laulutraditsiooni ja eriti mees-testiili Obinitsas korraldatud meeste laulu päevadel.

23. augustil korraldas Mari Sarv Regilaulupeo Kullamaa Rohumäel. Üritust videosalvestasid ERA jaoks Taive Särg, Helen Kömmus ja Kadri Tamm.

26. augustil intervjueris Jüri Metssalu Märjamaa kihelkonnas Sõtke külas Uno, Hans ja Grete Nootret, kogudes Sõtke ja ümbruskonna kohapärimust ja toponüüme.

Augustist novembrini kogus Mari-Ann Rimmel perioodilistel välitöökäikudel andmeid pühapaikade kohta Lääne-Virumaal Haljala kihelkonnas.

1. septembril intervjueris Jüri Metssalu Hageri kihelkonnas Allika külas Leiger Parekit ja Vello Kadakat, salvestades nende mälestusi, külalugusid ja kohapärimust.

5.–7. septembrini Eesti Kirjandusmuuseumis toimunud Eesti-Uuringute Tippkeskuse konverentsil “Taju ja performatiivsus kunstis ja kultuuris tehnoloogilise muutuse ajastul” (Perception and Performativity in Arts and Culture in the Age of Technological Change) korraldas Taive Särg sessiooni autoriõigustest rahvaluules kui taasloomise ja talletamise protsessis (*Creativity in Performance: The Authors’ and Performers’ Rights in Context of Folklore Collections and Folk Music Revival*) ja pidas selle raames ettekande rahvalaulikutele viitamisest nende esitatud palade tänapäevastes töötlustes (*Symbolically Indebted to Individual Performers and the Cultural Heritage: References on Musical Scores and CDs*). Janika Oras esines ettekandega “Looduses hääletegemise muutuvad tähendused ja praktikad” (*Changing Meanings and Practices of Making Sounds in Nature*).

12. septembril tutvustas Jüri Metssalu Haimre Rahvamajas Märjamaa kihelkonna looduslike pühapaikade uuringut.

13. septembril tutvustas Janika Oras rahvamuusika väljaandeid ja rahvamuusikaga seotud andmebaase Tartu Tamme Gümnaasiumi 12. klassile.

14. septembril esitles Ingrid Rüütel Kadrina rahvamajas duubel-CD-d “Virumaa rahvalaule ja pillilugusid” ja raamatut “Virumaa laule ja lugusid” (“Mis on jäänud jälgedesse” IV).

19. septembril osales Anu Korb Tallinnas Rahvusraamatukogus elulooapäeval “Tartu minu elus”.

19. septembril esines Astrid Tuisk Tallinnas Eesti Rahvusraamatukogus elulooapäeval “Tartu minu elus” ettekandega “Eluloovõistlusest “Mälestused Tartust””.

19. septembril toimus Rocca al Mare Kooli õpilaste ja õpetajate matk, mille käigus tutvustas Jüri Metssalu Lehmja asulakohas, Assaku Nõiakivi ja Rae Tohtrikivi juures, Jõelähtme kivikirstkalmel, Maardu mõisas ja hiiemetsas ning Saha kabelis arheoloogiat, ajalugu, aja- ja maastikutaju ja pühakohti.

20. septembril pidas Mari Sarv Vabas Akadeemias avaliku loengu “Eesti regilaulude variatiivsust uurides: keel, meetrum, teemad, žanrid”. Loengust tegi otseülekande aja-leht *Postimees* ning see on järelvaadatav Vaba Akadeemia kanalil Youtube’i keskkonnas.

20. septembril tutvustasid Valdo Valper, Kristel Kivari (TÜ) ja Reeli Reinaus Lihulas Tapamaja galeriis Kirbla, Mihkli ja Varbla kihelkonna looduslike pühapaikade teabepäeval pühapaikade uuringut, teabepäeval osalejatelt koguti ühtlasi pärimust ja kontaktandmeid.

21. septembril esines Janika Oras ettekandega “Hilana Taarka ja teised. Mineviku naiste lauluvägi” Tartu Ülikooli raamatukogus toimunud Eesti Muusikakogude Ühenduse sügis-seminaril.

22. septembril tegi Mari Sarv välitööintervjuud perekond Anseliga Kullamaal.

22. ja 28. septembril tutvustas Ingrid Rüütel Klassikaraadios esimest osa kogumikust “Virumaa rahvalaule ja pillilugusid”.

26. septembril pidas Mari Sarv Prantsusmaal Nancy's luule arvutianalüüsi teemalisel konverentsil "Plotting Poetry 3" ettekande eesti regilaulude varieeruvusest.

26. septembril esitles Mari-Ann Rimmel ARSi koosolekul Aada Aasa raamatut "Igal asjal on kaks otsa – akats ja lõpets" (EKM Teaduskirjastus koos Eesti Kohapärimuse Keskusega).

27. septembril korraldas Ave Goršič koostöös Reet Hiimäe (EKM FO), Virve Tuubeli (ERM) ja Kristiina Pungaga (HTG) Eesti Kirjandusmuuseumis teise humanitaarainete õpilaskonverentsi "HUNTS 2019". Kahes paralleelses sektsioonis toimunud konverentsil osales üle 30 ettekandja keele, kirjanduse, ajaloo, muusika, arhitektuuri, filmi, foto ja pärimuse teemadel, mitmed esinejad olid kakskeelsest koolist. Õpilaste ja teadlaste arutelul humanitaarteaduste rolli ja väljundite üle ühiskonnas esinesid Sulev Iva, Riina Oruaas, Ragnar Saage (kõik TÜ) ning Risto Järv.

28. septembril esitles Mari-Ann Rimmel Lokuta puhkekeskuses Aada Aasa raamatut "Igal asjal on kaks otsa – akats ja lõpets".

29. septembril tutvustas Astrid Tuisk Kodavere pärimuspäeval kohalikke mänge, ürituse viis läbi Kodavere Pärimuskeskus Palal.

4. oktoobril anti Viljandis Etnokulptide jagamise üritusel Janika Orasele üle Eesti Pärimusmuusika Keskuse erikulp tänapäeva pärimusmuusika taaskasutuse eest hoolitsemise ja pärimusmuusika nurgakivina seismise eest.

7. oktoobril kõneles Mari-Ann Rimmel Haljala raamatukogus Haljala kihelkonna pühapaikadest.

8. oktoobril esines Mall Hiimäe Illuka mõisas Alutaguse Rahvuspargi konverentsil ettekandega "Looduskasutus ja pärimus" inimese ja muu looduse ökoloogilistest suhetest põhielatusalade lõikes.

12. oktoobril osales Taive Särg Pärnu noorte rahvamuusikatöötlaste festivalil Folgi Krõmps: tegi ettekande kohustuslikust laulust "Imelik koda ~ Imeline maja", võttis osa žürii tööst, aitas ette valmistada festivali kodulehte ja tegi sinna pärast tulemustest kokkuvõtte.

17. oktoobril esines Aado Lintrop maakondlikul eesti keele päeval Rakvere Gümnaasiumis ettekandega "Linn seitsme tiivaga raudhobuse seljas", rääkides mansi folkloori eesti keelde tõlkimisest.

18. oktoobril viis Lona Päll läbi soopärimuse teemalise matka Selisoo matkarajal Ida-Virumaal Tartu Ülikooli semiootika välismagistrantidele.

19. oktoobril tutvustasid Valdo Valper ja Kristel Kivari (TÜ) Ridala pastoraadis Ridala kihelkonna looduslike pühapaikade teabepäeval pühapaikade uuringut, teabepäeval osalejatelt koguti ühtlasi pärimust ja kontaktandmeid.

23. oktoobril toimus ERA töötajate õpperetk Eesti Maanteemuuseumisse Põlvamaal. Tutvuti Maanteemuuseumi kogude korralduse ning muuseumitegevusega.

23. oktoobril tutvustas Mari-Ann Rimmel Vastemõisa kultuurimajas Aada Aasa raamatut “Igal asjal on kaks otsa – akats ja lõpets” kui motiveerivat näidet isiklike mälestuste kirjutamisest.

25. oktoobril esines Andreas Kalkun Väraska raamatukogus loenguga “Seto usund ja laulud Eesti Rahvaluule Arhiivis. Avastamata aarded ja salajased teadmised”.

25. oktoobril andis Mari-Ann Rimmel ülevaate pühapaikade inventeerimise probleemistikust Kõmsi rahvamajas toimunud Läänemaa kultuuri- ja keskkonnatöötajate huvigrupi nõupidamisel.

29. oktoobril koolitasid Reet Hiimäe (EKM FO) ja Taive Särg Narva Eesti keele majas Eesti pärimuskultuuri õppepäevadel venekeelsetele lasteaiatöötajatele (28.–29. oktoober). Taive Särg pidas loenguid ja praktikume teemadel “Laulud ja laulumängud” ja “Kalendripühadega seotud lõbustused”.

31. oktoobril toimunud Akadeemilise Rahvaluule Seltsi 16. sügiskonverentsil “Vaikimisest välitööde kontekstis” esinesid ERAst Andreas Kalkun (Petserimaa pimetähnid. Vanavene rahvalaule ja slaavi mütoloogiat otsimas), Anu Korb (Valged laigud Siberi eestlaste pärimusekogus) ning Mari-Ann Rimmel (Vaiksed kohad). Konverentsil kõneldust tegi kokkuvõtte Mari Sarv. Ingrid Rüütel esitles oma raamatut “Virumaa laule ja lugusid” (Mis on jäänud jälgedesse IV, EKM Teaduskirjastus). Trepigaleriis avati ERA kaastöölise Ulvi Hallikmäe ehk Lusti-Leenu kalambuuri näitus “Nahka pandud mõtted”, kust leiab ühe-, kahe- ja kolmetähenduslikke mõtteid nii ulme- kui ka olmeteemadel.

31. oktoobril esines Mall Hiimäe Vikerraadio “Huvitaja” saates teemal “Hingedeaeag kui looduserütmide rahvapärilik peegeldus”.

1.–2. novembril oli Mall Hiimäe rahvapärilist talletamas põhjarannikul (Viru-Nigula ja Haljala khk).

3. novembril toimus kirjandusmuuseumi saalis Tartu Hõimurahvaste kontsert-salvestus Irina Hella Kolomietsi (Tartu Valgevene Selts) ja Olga Ivaškevitši korraldamisel, filmis Janno Simm. Osalesid järgmised kollektiivid: vene rahvalaulu ansambel Serebryanõi Rodjik, Tartu Valgevene Selts Spadki, Tartu ingerisoomlaste seltsi segakoor Kiuru ja folkloorirühm Röntyskä, mustlastantsugrupp Romaška, Tartu Marilaste Liidu ansambel Mari Kumõl ja Armeenia pühapäevakool Maštots.

12. novembril esines Mari-Ann Rimmel Eesti Rahvusatlase ilmumise puhul korraldatud Eesti Keele Instituudi ja Eesti Looduskaitse Seltsi kõnekoosolekul “Eesti maastikest, kohanimedest ja kohapärimusest” ettekandega “Päris maastik ja arhiivipärimus. Tähelepanekuid välitöödelt”.

13. ja 20. novembril toimusid Tartus Genialistide klubis esimesed kaks sügissemestri Semiosalongi kohtumist, mida korraldas Lona Päll koos Merit Rickbergi ja Katarina Damčevićuga. Sellesügiseste seminaride teemaks on konfliktid.

15. ja 16. novembril osales Andreas Kalkun Pariisis Euroopa vähemuskeeltele pühendatud konverentsil (korraldajad Soome Instituut ja INALCO) ettekandega seto keele olukorrast (*La vitalité de la langue seto et les mesures pour en assurer la transmission*).

19. novembril osales Andreas Kalkun Ida raadio Värske Rõhu vestlussaates, kus räägiti eesti LGBT kirjandusest.

20. novembril pidas Jüri Metssalu Tallinnas Rahvakultuuri Keskuse kursusel vaimse pärandi uurimisest ja seostest kogukonna ning igapäevaeluga loenguid kohapärimuse uurimise allikatest ja meetodikast. Sel korral olid kesksel kohal näited puu- ja metsapärimusest.

22. novembril pidas Lona Päll Pühajärvel toimunud doktorikoolis “Dialogid keskkonnaga” (21.–22.11) ettekande pärimuse kasutamisest koha pühaduse tõestamiseks Paluküla hiiemäe konfliktis (*Dialogue or monologue? Communicating the place-lore as an evidence of sacredness in the Paluküla hill conflict*).

23. novembril filmis Janika Oras Tallinnas ansambli Siidisõsarak 25. juubeli kontserti ja õnnitlustseremooniat.

24. novembril Rahvakultuuri Keskuse korraldatud festivali “Hakkame santima” raames tutvustas Mari Sarv koos Kullamaa naistega eesti sanditamiskombestikku Narva vene folklooriansambli Guselki liikmetele.

28. novembril esines Ave Goršič Akadeemilise Rahvaluule Seltsi kõnekoosolekul ettekandega “Mälestusi ülikoolist”.

30. novembril tunnustati Eesti Maaülikooli aulas Maavalla koja hiite fotovõistluse 2019. aasta võidutööde autoreid. Eesti Rahvaluule Arhiivi poolt välja pandud ning valitud pärimuse eriauhinna pälvis Urve Hermann.

30. novembril videosalvestasid Taive Särg, Inge Annom ja Olga Ivaskevitsš uuemat rahvamuusikat Mulgimaal Uue-Karistes.

30. novembril tutvustas Ingrid Rüütel tutvustas Klassikaraadios “Folgiaalbumi” saates oma kogumiku “Virumaa rahvalaule ja pillilugusid” II osa.

Septembris ja novembris tutvustas Risto Järv Vikerraadio “Huvitaja” saadetes rubriigis “Vanasõnad on kuldsed sõnad” erinevaid vanasõnu.

Risto Järv, Mari Sarv

Eesti Kirjandusmuuseumi folkloristika osakonnas

2.–6. juulini osales osakonna teadur Nikolai Anisimov Kaasanis (Tatarstan, Venemaa) Venemaa antropoloogide ja etnoloogide 8. kongressil ettekandega udmurtide leinakombestikust. Ettekande teesid on publitseeritud konverentsi materjalide kogumikus (vt http://static.iea.ras.ru/news/Sbornik_KAER.pdf).

7.–9. juulini viibis osakonna teadur Nikolai Anisimov koos Eva Toulouze'iga Bavlõ rajooni (Tatarstan, Venemaa) udmurtide juures välitöödel. Koguti materjali (fotod, audio- ja videosalvestised) erinevate teemade kohta: esivanemate kultus, matused ja

mälestusrituaalid, konfessionaalne kuuluvus ja traditsioonilise maailmapildi säilitamine, rahvustevahelised suhted.

Juulist augustini kooskõlastas Nikolai Anisimov Eva Toulouze'i, Laur Vallikivi ja Tatiana Alöbinaga ettevalmistusi 13. rahvusvahelisel soome-ugri kongressil (*Congressus Internationalis Fenno-Ugristarum*, CIFU, 16.–18. augustini 2020 Viinis) korraldatavaks sümposiumiks “C.2 Animism, shamanism and ethnic religions: ontologies of the Finno-Ugric peoples”.

2.–4. augustini osales Reet Hiiemäe Jõgevamaal Carl GustavJungi Seltsi suvepäevadel ettekandega maagiapärimusest.

11.–14. augustini osales Mare Kõiva Varssavis, Poolas EABS aastakonverentsil, kus esines enda ja Alena Boganeva ühisettekandega “Exodus Themes in Russian Folk Prose: The Pharaohs Mythical Beings (Based on Data from the Archives of the Estonian Literary Museum)”.

20. augustil pidas Mare Kalda Kriimani Küla Seltsi kutsel Kriimani kodukandi päeval ettekande, teemaks “Kohad ja kohajutud”.

23.–31. augustini osalesid Poznanis (Poola) rahvusvahelise antropoloogide ja etnoloogide liidu (IUAES) kongressil “World Solidarities” ettekannetega Mare Kõiva (*Post-socialist Monuments – Memory, Ideology and Art*) ja Andres Kuperjanov (*Postsocialist Medicine – ühisettekanne koos Mare Kõivaga*).

Septembrist detsembrini pidas Liisi Laineste Tartu Ülikooli folkloristikaosakonnas külalisloenguid internetifolkloorist ja selle kogumisest.

5.–7. septembrini toimus Eesti Kirjandusmuuseumis Eesti-uuringute Tippkeskuse üheksas aastakonverents “Perception and Performativity in Arts and Culture in the Age of Technological Change” (Taju ja performatiivsus kunstis ja kultuuris tehnoloogiliste muutuste ajastul, vt <https://www.folklore.ee/CEES/2019/performance>). Osakonda esindasid konverentsil ettekannetega Mare Kõiva (*Do We Have Vernacular Theatre in Estonia?*) ja Piret Voolaid (*Performing Gender in Estonian Graffiti – ühisettekanne koos Eve Annukiga*).

Liisi Laineste osales konverentsi raames toimunud Arvo Krikmanni 80. sünniaasta-päevale pühendatud ettekandepäeva korraldamisel. Avati akadeemik Arvo Krikmanni isikuraamatukogu, ettekannetega esinesid Arvo Krikmanni kolleegid.

Konverents toimus Haridus- ja Teadusministeeriumi (PUT 1481, IUT 22-5) ning Euroopa Regionaalarengu Fondi (Eesti-uuringute Tippkeskus) toel.

6.–13. septembrini viibis Tõnno Jonuks välitöödel Islandil, kus osales Bangori Ülikooli korraldatud välitöödel Seljandi ja Heimaey tehiskoobaste arheoloogilistel kaevamistel.

13. ja 14. septembril osales Liisi Laineste Eesti Rahva Muuseumis ja Tartu Ülikoolis toimunud ajalookonverentsil “Scripta Manent: Eesti-Poola suhetest läbi sajandite kõnelevad esemed, pärimused ja lood” ettekandega Poola ja poolakate kujutamisest eesti lauludes.

18.–20. septembrini osales Reet Hiiemäe Lõuna-Aafrikas Clarensis rahvusvahelisel kohanimede konverentsil (*International Symposium on Place Names*) ettekandega “Place names and epidemics: a case study of handling collective fear”.

18.–20. septembrini võttis Anastasiya Fiadotava osa Vilniuses (Leedu) korraldatud 9. noorte folkloristide konverentsist “(Ir)relevance of Classical Folkloristics in the 21st Century”, kus ta pidas ettekande “Digital folklore and digital fieldwork: researching online humour with its offline context in mind”.

19.–21. septembrini osales Tõnno Jonuks Halles (Saksamaa) konverentsil “Mesolithic Art”.

26. ja 27. septembril osales Tõnno Jonuks Bochumis (Saksamaa) töötoas “Religious Contact in the Early Modern Baltic Region” ettekandega “The concept of ‘pagan’ in Early-Modern Estonia”.

Oktoobri lõpuni kestis osakonna aprillis alanud projekt, mille eesmärk oli veebis tasuta avalikustada Hiiumaa ajalooline traditsioon. Andmed ja jutud panid 1920. aastate lõpus kohalikelt elanikelt kirja Akadeemilise Ajaloo Seltsi ja Eesti Kirjanduse Seltsi ajalootoimkonna stipendiaadid.

Tänaseks on kõik Hiiumaalt üles kirjutatud materjalid digitaliseeritud ja veebis avatud (vt www.folklore.ee/pubte/ajaloolist/).

Oktoobris ja detsembris tutvustas Piret Voolaid Vikerraadio saates “Huvitaja” igal kolmapäeval rubriigis “Vanasõnad on kuldsed sõnad” erinevaid vanasõnu.

3.–10. novembrini osales vanemteadur Piret Voolaid Portugalis Taviras Rahvusvahelise Parömioloogia Assotsiatsiooni (International Association of Paremiology, AIP-IAP) korraldatud vanasõnakollokviumil ettekandega “Mocking and joking through proverbs”.

5. oktoobril pidas Reet Hiiemäe Eesti Folkloorinõukogu kutsel Tallinnas loengu “Ülevaade sanditamiskombestikust. Fookuses kadripäev”.

9. oktoobril pidas Reet Hiiemäe Tartu Ülikooli Pärnu kolledžis loengutsükklis “Pärimuskultuur ja turismitootarendus” loengu “Rahvausund ja kombestik. Paikkondlike erisustega tähtpäevad. Argielutavad ja turism”.

11. oktoobril pidas Reet Hiiemäe Eesti Folkloorinõukogu kutsel Tartus loengu “Ülevaade sanditamiskombestikust. Fookuses kadripäev”.

11.–14. oktoobriini osales Liisi Laineste kaaskorraldajana neljandal rahvusvahelisel suhtlemisviiside konverentsil (*International Communication Styles*) Krosnos (Poola), kus esines ettekandega (koos Władysław Chłopickiga) eesti ja poola kommunikatsiooni-stiilidest.

16.–19. oktoobriini osales Mare Kõiva Bulgaaria TA 150. juubelile pühendatud konverentsil “Current Problems in the Study of Intangible Cultural Heritage and the Implementation of Convention 2003” ettekandega “Intangible Heritage, Crowd Sourcing, Community Art and Archives”.

16.–19. oktoobrini osales Anastasiya Fiadotava Ameerika Folklooriühingu aastakoosolekul Baltimore'is (USA) ettekandega “The Path of the Comedian Is Always Going to Be a Lonely One’: Comedians’ Mediation Between Private and Public Humor”.

17. ja 18. oktoobril toimus Narva-Jõesuus lasteaiaõpetajate eesti keele õppeseminar “Kus on kodukoht? Eesti keel mitmekultuurilises lasteaias”, mille üks peakorraldajaid oli osakonna vanemteadur Piret Voolaid.

19. oktoobril kuulutati Eesti Rahva Muuseumis hõimupäevade peakontserdil välja Haridus- ja Teadusministeeriumi hõimurahvaste programmi auhind, mille pälvis Eesti Kirjandusmuuseumi folkloristika osakonna teadur Nikolai Anisimov monograafia “Диалог миров” в матрице коммуникативного поведения удмуртов” / “Maailmadevaheline dialoog udmurtide kommunikatiivse käitumise maatriksis” (Tartu 2017) eest.

19. oktoobril pidas Reet Hiimäe Eesti Folkloorinõukogu kutsel Kohtla-Järvel loengu “Ülevaade sanditamiskombestikust. Fookuses kadripäev”.

21.–29. oktoobrini viibis Mare Kõiva kirjandusmuuseumi ja Valgevene partnerasutuse ühisprojekti raames Minskis. Tööle Valgevene folklooriarhiivis lisandus ettekanne seminaril, ühiskogumiku toimetamine ja välitööd Minski ümbruses.

22. oktoobril esines vanemteadur Piret Voolaid ettekandega Eesti Lastekirjanduse Keskuse ja Eesti Teaduste Akadeemia Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuse ühisseminaril “Laps kirjanduses 7: Huumor lastekirjanduses” ettekandega “Elevant külmkapis ja kaelkirjak akna taga: naljapärimus laste lugemislaual”.

23.–25. oktoobrini osales Liisi Laineste koos Anastasiya Fiadotavaga Alicante Ülikoolis (Hispaania) rahvusvahelisel suulise huumori konverentsil (*CIHV, International Conference on Verbal Humor*) ettekandega kirikutegelasnaljanditest Eestis ja Valgevenes.

24. oktoobril pidas vanemteadur Piret Voolaid Tartu Ülikoolis kursuse *Internetifolkloor* (HVKU.04.012) raames külalisloengu “Varasema pärimuse uued elud internetis”.

25. oktoobril pidas Reet Hiimäe Tartu Linnamuuseumis 37. Tartu linnaajaloo päeval “Mitut usku Tartu: Eesti usu 100 nägu” ettekande “100 usundit ja vaimset õpetust maailma kõige vähemreligioosses riigis”.

25.–27. oktoobrini pidas Nikolay Kuznetsov Erasmus+ toetusel Miskolci Ülikoolis Ungaris üliõpilastele loenguid teemal “Soome-ugri rahvad ja keeled”.

28. oktoobril pidas Reet Hiimäe venekeelsetele lasteaiaõpetajatele ja eesti keele maja töötajatele Eesti pärimuskultuuri õppepäevadel loengud “Sissejuhatus eesti rahvausundisse”, “Loodus ja keskkond. Ilmaga seotud uskumused”, “Hirmud ja kaitse pärimuses”.

31. oktoobril andis Reet Hiimäe Pereraadio hommikuprogrammile intervjuu seoses välitöökonverentsiga “Vaikimisest välitööde kontekstis”.

4.–15. novembrini viibisid Eesti-Bulgaaria bilateraalse projekti raames Sofias Mare Kõiva ja Andres Kuperjanov, kes osalesid **6. novembril** müütidele pühendatud seminaril ja **13. novembril** arutati usundi-uurimise nüüdistrende, teostati välitöid Sofia ümbruse kloostripühadel.

20. novembril andis Reet Hiimäe ERR-i “Huvitaja” saates intervjuu kadrikkommetest.

21.–22. novembrini toimus Eesti Kirjandusmuuseumi folkloristika osakonna ja Eesti-uuringute Tippkeskuse eestvõttel Pühajärvel humanitaarteaduste doktorantidele suunatud iga-aastane rahvusvaheline sügiskool “Dialogid keskkonnaga”. Doktorikooli peakorraldaja oli osakonna vanemteadur Reet Hiimäe, doktorikoolis esines loenguga “Language-Folklore-Environment. Depicting Animals in Contemporary Riddle Forms” osakonna vanemteadur Piret Voolaid.

23.–26. novembrini võttis Tõnno Jonuks San Diegos (USA) konverentsist “American Academy of Religions”.

28.–30. novembrini võttis Liisi Laineste osa NETLANG võrgustiku koostöökohtumisest Bragas (Portugal).

4.–6. detsembrini osales Mare Kõiva digitaalhumanitaaria konverentsil ettekandega “Use of Digital Cultural Heritage in Research and Education” ettekandega “Folkloristic Open Access Data Set and Community Art”, Piret Voolaid pidas samas ettekande “How to Attract Schoolchildren to Collect Folklore: Example on the Database of Graffiti”.

6. ja 7. detsembril osalesid Liisi Laineste ja Eda Kalmre Vilniuses (Leedu) konverentsil ““New Medias” and Challenging (Artificial) Intelligence, Identity and Culture”, kus pidasid ühisettekande müütide ja tegelikkuse segunemisest Twitteris.

Teisipäevaseminarid

29. oktoobril esines Eesti-uuringute Tippkeskuse soouuringute töörühma seminaril Kalle Voolaid: “Kübar, kulp ja korsett ehk õrnem sugu astub spordiväljale”.

Räägiti oludest, millega pidid vastamisi minema esimesed naissoost spordihuvilised 19. sajandi meestekeskse maailmas, samuti sellest, miks ja kuidas need olud muutuma hakkasid.

19. novembril esinesid teisipäevaseminaril Anna-Sophie Jürgens (*Batman and the World of Tomorrow: Stages of Yesterday’s Technological Future*) ja Mikhail Fiadotau (*Technology, Community, and Creativity in Videogame Production: Subverting Game Engine Conventions as Metacommentary*).

Asta Niinemets

Tartu Ülikooli eesti ja võrdleva rahvaluule osakonnas

3.–13. septembrini pidas professor Timothy R. Tangherlini (California Ülikool, Los Angeles) külalisloenguid: **3. septembril** “Medium Small Data and the Challenge of the Digital Humanities”, **4. septembril** “A pipeline approach to the Digital Humanities” ja “Macroscopic Approaches to Culture Analytics: Lessons from Computational Folkloristics”, **5. septembril** “From Print to Machine Actionable Data: Adventures in Scanning, OCR and Data Cleanup”, **9. septembril** “People, Places, Stories: Data Structures and Intellectual Structures”, **10. septembril** “Labeled, Unlabeled and Patterns at Scale: Machine Learning and the Humanities”, **11. septembril** “Mapping Folklore: Historical GIS and the New Historic-Geographic Method”, **12. septembril** “Facebook for Vikings: Social Network Analysis in the Humanities” ja **13. septembril** “Future Directions: AI, Deep Learning and Culture Analytics”.

6. septembril pidas professor Timothy R. Tangherlini (California Ülikool, Los Angeles) eesti ja võrdleva rahvaluule õppetooli asutamisele ja esimesele professorile Walter Andersonile pühendatud loengu “Keiser ja andmed: folkloristika algoritmilisel ajastul”.

10. septembril pidasid The’ang Teron ja Margaret Lyngdoh (Tartu Ülikool) Eesti Rahva Muuseumis loengusarja “Maailm ja rahvad” raames loengu “Vastupanumuusika – Kirde-India karbi hõimu retsiteeritud lugudest tänapäeva muusikani”. Karbi etniline rühm elab peamiselt Anglongi piirkonnas, mis on läänest ümbritsetud Meghalaya ja ida poolt Nagalandi riigiga. Loengu eesmärk oli näidata traditsioonilise retsiteerivate matuselugude ehk *kacharhe*’de (nutulaulude) ja *mosera*’de (karbi rahvarände ja originaalrahvalaulude) staatust ja funktsiooni.

18.–20. septembrini osaleti Vilniuses 9, rahvusvahelisel noorte folkloristide konverentsil “(Ir)relevance of Classical Folkloristics in 21st Century”.

7. ja 8. oktoobril pidas Blagoevgradi Neofit Rilski Edelaülikooli (Bulgaaria) etnoloogia ja Balkani uuringute osakonna juhataja Iliya Nedin kaks külalisloengut: 7. oktoobril “Living on the Border: Bulgarian Muslims (Pomaks) in the town of Zlatograd (a case study)” ja 8. oktoobril “New Mummies: The new life of some folk traditions in Bulgaria”.

22. oktoobril pidas Tuulikki Kurki (Ida-Soome Ülikool) ingliskeelse külalisloengu piiride ja mobiilsusega seotud traumanarratiivide interdistsiplinaarsest uurimisest.

24. oktoobril pidas Eesti Kirjandusmuuseumi folkloristika osakonna vanemteadur ja Eesti-uuringute Tippkeskuse tegevjuht Piret Voolaid kursuse “Internetifolkloor” raames külalisloengu “Varasema pärimuse uued elud internetis”.

30. oktoobril esinesid Eesti Kirjandusmuuseumis seminaril “Traumateooriad ja kultuurikontekstid” Tuulikki Kurki (Ida-Soome Ülikool, *Trauma and the context of borderlands*) ja Leena Kurvet-Käosaar (Tartu Ülikool, Eesti Kirjandusmuuseum: *The Possibilities and Limits of Trauma Theory*).

Seminari korraldasid Eesti-uuringute Tippkeskuse biograafika töörühm ning Tartu Ülikooli eesti ja võrdleva rahvaluule osakond.

12. novembril pidas Nichole Pono Weimer, kes on pärit Ameerika Ühendriikidest ja õpib magistriõppes Tartu Ülikoolis, Eesti Rahva Muuseumis loengusarjas “Maailm ja rahvad” loengu “Vulkaanijumalanna Pele moodsas Hawaii kultuuris”.

13. novembril alustas uut hooaega Semiosalong, mis oli sel sügisel pühendatud konfliktisemiootikale.

3. detsembril tegi Tartu Ülikooli eesti ja võrdleva rahvaluule osakonna külalisdoktorant Deepika Kashyap Eesti Rahva Muuseumis loengusarjas “Maailm ja rahvad” ettekande Nyishi folkloorist internetiajastul.

Kaitstud doktoritööd

Svetlana Karm kaitses 26. augustil doktoritööd “Финно-угорский дискурс в эстонской этнологии (на примере исследования удмуртской культуры)” (Soome-ugri diskursus Eesti etnoloogias (udmurdi kultuuri uurimise näitel)); juhendaja Art Leete.

Keiu Telve kaitses 26. augustil doktoritööd “Family Life Across The Gulf: Cross-Border Commuters’ Transnational Families between Estonia and Finland” (Pereelu üle lahe: pendeltöötajate perekonnad Eesti ja Soome vahel); juhendajad Aimar Ventsel ja Tiit Tammaru.

Kaitstud magistritööd

Mohammad Abu Sayed Toyon kaitses 27. augustil magistritööd “Opportunities and Challenges in promoting culture: empirical study on cultural institutions of Tartu”; juhendaja Elo-Hanna Seljamaa, oponent Anastasiya Astapova.

Savannah Rivka Powell kaitses 27. augustil magistritööd “Songs for the end of Kyriarchy: Care and repair through critical emancipatory historiography in folk ensembles”; juhendaja Ergo-Hart Västriik, oponent Rebeka Põldsam.

Nurjahan Hadi kaitses 27. augustil magistritööd “Transformation of a traditional textile craft: A case study of Nakshi Kantha”; juhendajad Ave Matsin ja Kristi Jõeste, oponent Kadri Tüür.

Liilia Laaneman